

werd: Hans Frank; Seyss-Inquart werd diens plaatsvervanger. Zowel in het Duitse gebied als in het *Generalgouvernement* werden de Polen als 'billige Sklaven' (in die geest uitte Hitler zich) behandeld; de systematische uitroeiing van hun intelligentsia begon al in de herfst van '39, de Poolse Joden werden enige tijd later in ghetto's samengedrongen.

Bij de verovering van Denemarken en Noorwegen stond bij Hitler weer het militaire motief voorop: in Noorwegen wilde hij de Geallieerden vóór zijn en bases veroveren om Engeland meer in het nauw te drijven; de gelijktijdige bezetting van Denemarken was een voorwaarde daartoe. Op de dag waarop die strategische verrassing slaagde (9 april '40), zei Hitler tegen de partij-ideoloog Alfred Rosenberg (die hem met de leider van de Noorse Nazi's, Quisling, in contact gebracht had): 'So wie aus dem Jahre 1866 das Reich Bismarcks entstand, so wird aus dem heutigen Tag das Grossgermanische Reich entstehen.'¹ Van dit *Grossgermanische Reich* had, naar het ons voorkomt, Hitler zo ooit, zeker op dat moment nog geen duidelijke voorstelling, maar wij willen zijn woorden toch wel zo interpreteren dat hij, sinds de lente van '40, in zijn toekomst-conceptie staten als Denemarken en Noorwegen op lange termijn zag opgaan in een Grootgermaans rijk waarvan hem overigens omvang en structuur nog maar vaag voor de geest stonden.² Men moet goed in het oog houden dat, toen de tweede wereldoorlog eenmaal uitgebroken was, de onmiddellijke problemen van die oorlog over het algemeen bij hem prevaleerden.

Ten aanzien van het bestuur van bezet Denemarken en bezet Noorwegen had Hitler tevoren slechts één ding met kenmerkende duidelijkheid bepaald: er zou geen *Militärverwaltung* komen; zelfs het voorstel van de staf van von Falkenhorst (de generaal die de operatieplannen ontwierp en hun uitvoering zou moeten leiden) om aan de *Wehrmachtbefehlshaber* in beide landen een *Beauftragter* toe te voegen die zich met de politieke en bestuursaangelegenheden zou bezig houden, werd door Hitler verworpen³: hij wilde het gehele civiele complex van het militaire losmaken.

¹ H. G. Seraphim: *Das politische Tagebuch Alfred Rosenbergs aus den Jahren 1934-35 und 1939-40* (1956), p. 104. ² In juli 1941, ruim drie weken na het begin van de inval in de Sowjet-Unie, sprak Hitler zich in zeer kleine kring uit over het beleid dat aldaar gevoerd moest worden. 'Die Motivierung unserer Schritte vor der Welt müsse sich', betoogde hij, 'nach taktischen Gesichtspunkten richten. Wir müssten hier genau so vorgehen wie in den Fällen Norwegen, Dänemark, Holland und Belgien. Auch in diesen Fällen hätten wir nichts über unsere Absichten gesagt und wir würden dies auch weiterhin klugerweise nicht tun.' (Verslag, 16 juli 1941, door Martin Bormann, Neur. doc. L-221, IMT, dl. XXXVIII, p. 87). ³ H. D. Loock: *Quisling, Rosenberg und Terboven. Zur Vorgeschichte und Geschichte der nationalsozialistischen Revolution in Norwegen* (1970), p. 274-75.